

[Legal Act of Ukraine] (1991). <http://www.rada.gov.ua/>
 Labenko, O. M. "Do pytannia pro sutnist poniat «investuvannia» ta «finansuvannia»" [On the nature of the terms "investment" and "funding"]. *Ahroinkom*, no. 11-12 (2010): 64-67.
 Upravlenie investitsiyami [Investment management]. Moscow: Vysshaya shkola, 1998.

Vankovych, D. V. "Analiz finansovykh dzherel formuvannia investytsiinykh resursiv v Ukraini" [Analysis of financial sources of investment resources in Ukraine]. *Finansy Ukrainy*, no. 7 (2011): 72-84.
 Zhyhinas, V. V. "Dzherela investytsiinykh resursiv strukturalno perebudovy" [Sources of investment resources restructuring]. *Formuvannia rynkovykh vidnosyn v Ukraini*, no. 8 (2009): 60-67.

УДК 658.152

ІНФРАСТРУКТУРНІ УТВОРЕННЯ ВЕНЧУРНОГО КАПІТАЛУ ЯК ФОРМА ІНТЕГРАЦІЇ НАУКИ У ВИРОБНИЦТВО

ПРИТУЛЯК Н. М.

УДК 658.152

Питуляк Н. М.

Інфраструктурні утворення венчурного капіталу як форма інтеграції науки у виробництво

У статті акцентована увага на проблемі передачі результатів НТП у виробництво, вирішення якої дозволить отримати соціально-економічного ефекту у вигляді конкурентних переваг на світовому ринку, економічної безпеки країни, добробуту її населення. Як можливі та дієві шляхи поєднання циклу «наука – виробництво» у єдине ціле пропонується утворення технопаркових структур. Для цього у статті визначено сутність та завдання інноваційної інфраструктури, мета, організаційні форми та доцільність її створення. На підставі результатів аналізу світового та вітчизняного досвіду функціонування технопарків визначено заходи держави, що здатні сформувати в Україні сприятливе інституційне середовище.

Ключові слова: інноваційна інфраструктура, технологічні (технічні) парки, бізнес-інкубатори, венчурний капітал, венчурне фінансування наукоємних підприємств.

Бібл.: 12.

Питуляк Наталія Миколаївна – кандидат економічних наук, доцент, кафедра фінансів підприємств, Київський національний економічний університет ім. В. Гетьмана (пр. Перемоги, 54/1, Київ, 03068, Україна)

E-mail: fin_an@ukr.net

УДК 658.152

Питуляк Н. Н. Инфраструктурные образования венчурного капитала как форма интеграции науки в производство

В статье акцентировано внимание на проблеме передачи результатов НТП в производство, решение которой позволит получить социально-экономический эффект в виде конкурентных преимуществ на мировом рынке, экономической безопасности страны, благосостояния ее народа. В качестве возможных и действенных путей объединения цикла «наука-производство» в единое целое предлагается создание технопарковых структур. Для этого в статье определена сущность и задания инновационной структуры, цель, организационные формы и целесообразность ее создания. На основе результатов анализа мирового и отечественного опыта функционирования технопарков определены меры государства, способные сформировать в Украине благоприятную институциональную среду.

Ключевые слова: инновационная инфраструктура, технологические (технические) парки, бизнес-инкубаторы, венчурный капитал, венчурное финансирование наукоёмких предприятий.

Библ.: 12.

Питуляк Наталья Николаевна – кандидат экономических наук, доцент, кафедра финансов предприятий, Киевский национальный экономический университет им. В. Гетьмана (пр. Победы, 54/1, Киев, 03068, Украина)

E-mail: fin_an@ukr.net

UDC 658.152

Pritulyak N. N. Infrastructure Formations of Venture Capital as a Form of Integration of Science into Production

The article focuses on the problem of transfer of results of the scientific progress into production, solution of which would allow obtaining a socio-economic effect in the form of competitive advantages in the world market, economic security of the country and well-being of its people. The article offers to create technological park structures as possible and efficient ways of uniting the «science-production» cycle into a single whole. To achieve this, the article identifies essence and tasks of the innovation structure, goal, organisation forms and expediency of its creation. Using the results of the analysis of the world and domestic experience of technological parks functioning, the article identifies state measures that are capable of forming a favourable institutional environment in Ukraine.

Key words: innovation infrastructure, technological (technical) parks, business incubators, venture capital, venture financing of science intensive companies.

Bibl.: 12.

Pritulyak Natalia N. – Candidate of Sciences (Economics), Associate Professor, Department of Finance Enterprises, Kyiv National Economic University named after V. Getman (pr. Peremogy, 54/1, Kyiv, 03068, Ukraine)

E-mail: fin_an@ukr.net

Сьогодні у всіх розвинених країнах інноваційна складова є важливою частиною загальнодержавної соціально-економічної та науково-технічної політики, що відноситься до числа основних пріоритетів розвитку. Її головною метою є створення сприятливих умов для ефективного відтворення, збагачення та використання науково-технічного потенціалу країни, забезпечення впровадження сучасних екологічно чистих і разом з тим безпечних, енерго- та ресурсозберігаючих технологій, виробництва та реалізації нових видів конкурентоздатної продукції.

Для України значення активізації інноваційної діяльності посилюється необхідністю входження в світогосподарські зв'язки, у русло загальноцивілізаційного прогресу як рівноправного партнера, який являє собою економічно потужну, конкурентоздатну державу. Очевидно, що для цього Україні необхідно подолати технічне відставання, перейти на новий технологічний спосіб виробництва, на нову стадію соціально-економічного розвитку.

Однак незважаючи на наявну в країні науково-технічну базу – значні фундаментальні та технологічні напрацювання, її інноваційний потенціал слабо орієнто-

ваний на реалізацію наукових досягнень у виробництві. У зв'язку з цим науково-технічні розробки та винаходи, не знаходячи свого промислового застосування, залишаються лише витратами для суспільства та не приносять потенційно можливого соціально-економічного ефекту у вигляді конкурентних переваг на світовому ринку, економічної безпеки країни, добробуту її населення.

Щоб сформувати новий тип суспільства, що ґрунтується на знаннях та інноваціях, і на цій основі забезпечити стабільне економічне зростання, технологічну незалежність країни та її авторитет у світовому співтоваристві, обмежитися лише розвитком науки неможливо. Обов'язково потрібна ще й успішна комерціалізація її результатів, яка не тільки прискорює розвиток суспільного виробництва, а й стає структуроутворюючим фактором, причиною виникнення і стрімкого прогресу нових галузей індустрії та сфери послуг.

Як свідчить досвід передових країн світу, основним споживачем результатів науково-технічної діяльності є підприємницькі структури. Саме вони як «збурювачі спокою» здійснюють освоєння нових перспективних виробництв, сприяють вимиванню застарілих технологій. Це пояснюється тим, що в умовах гостроконкурентного ринку збільшити свій прибуток і забезпечити економічну та соціальну безпеку суб'єкти підприємницької діяльності можуть лише за рахунок оперативного застосування досягнень науки і техніки.

Однак інноваційна діяльність характеризується надзвичайно високим ступенем ризику, невизначеністю кінцевих результатів, значними капіталовкладеннями, які мають тривалий період окупності. Тому успішне освоєння винаходів потребує створення і розвитку комерційних форм взаємодії науки і виробництва, які здатні сформувати сприятливе середовище з усім спектром наукових, виробничих, фінансово-кредитних та управлінських послуг.

Як показав аналіз світового досвіду, найбільш ефективними та популярними на макроекономічному рівні в останні десятиліття виявились центри сприяння трансферу технологій у формі технологічних (наукових) парків, бізнес-інкубаторів тощо.

Проблеми інноваційного розвитку економіки та розбудови інноваційної інфраструктури в умовах глобалізації економічних процесів стали об'єктом досліджень багатьох учених: О. Амоші, А. Гальчинського, В. Геєця, М. Гладія, О. Крисаального, В. Ландика, Д. Лук'яненка, О.А. Мазура, М. Маліка, Н. Пашути, В. Савчука, Л. Федулової, Н. Фролової, М. Шарко, В. Будкина, Г. Соколова, З. Петренко, Нгуен Тхі Хань та інших.

Однак огляд цих та інших джерел показав, що питання створення різних видів технопаркових структур, здатних поєднати цикл «наука – виробництво» у єдине ціле та підвищити попит на науково-технічні розробки, потребують подальшого вивчення. Для України проведення такого роду досліджень є надзвичайно важливим, особливо з огляду на те, що колосальний науково-технічний потенціал країни перетворюється на її пасивний баласт, який не знаходить свого повноцінного застосування.

Саме тому *метою* статті є розгляд необхідності утворення та особливостей функціонування технопаркових структур та аналіз досвіду успішного їх використання як організаційної форми сприяння ефективній взаємодії науки та виробництва.

Інтеграція науково-технічної сфери в процеси економічного та соціального розвитку суспільства передбачає формування інноваційної інфраструктури, яка створює потужні стимули для генерування стабільного потоку ефективних нововведень, що сприяють утворенню нових ринків наукомісткої продукції.

Закон України «Про інноваційну діяльність» тлумачить інноваційну структуру як сукупність підприємств, організацій, установ, їх об'єднань, асоціацій будь-якої форми власності, що надають послуги із забезпечення інноваційної діяльності [1]. Усі типи інноваційних структур створюються за чіткою функціональною ознакою та є конгломератами науково-академічних, досліджено-конструкторських, промислових і підприємницьких установ з розвинутою й динамічною системою матеріально-технічного, фінансового забезпечення; комунікацій; соціально-культурних закладів; інформаційно-консалтингових послуг [2, с. 202]. Інноваційна інфраструктура має достатньо складну інституціональну структуру, до якої входять:

- ✦ інформаційне забезпечення, яке дає доступ до різних інноваційних баз даних і знань на різних умовах для зацікавлених осіб;
- ✦ інструментальне забезпечення, що реалізує гнучку автоматизацію всіх етапів процесу розробки інноваційного проекту;
- ✦ проектно-технологічна і виробнича підтримка інновацій й освоєння її у виробництві;
- ✦ експертиза і сертифікація науково-технічних та інноваційних програм, розробок тощо;
- ✦ моніторинг галузей, підприємств і просування інновацій на національні та зарубіжні ринки;
- ✦ координація та регулювання інноваційної діяльності та її фінансово-економічне забезпечення [3, с. 111 – 112].

Метою інноваційної інфраструктури є надання послуг для оптимізації взаємодії суб'єктів науково-технологічної та інноваційної діяльності шляхом оформлення взаємозв'язків учасників інноваційного процесу в спеціалізовані організаційні форми ¹.

Найбільш ефективною організаційно-економічною формою інтеграції науки і виробництва в усьому світі за останні роки стали територіально-виробничі та наукові комплекси – технопарки. Вони являють собою науково-виробничий територіальний комплекс, який охоплює науково-дослідні інститути, лабораторії, експериментальні заводи з передовою технологією, які створені на задалегідь підготовлених територіях поблизу великих університетів [5, с. 13]. Це форма інте-

¹ Формами комплексної підтримки інноваційних підприємств, інтеграції науки і виробництва виступають: технопарки, технополіси, інноваційні центри, інкубатори інноваційного бізнесу, центри трансферу технологій та ін. [4, с. 79].

графії науки, освіти і виробництва (у вигляді об'єднань наукових організацій, проектно-конструкторських бюро, навчальних закладів, виробничих підприємств та їх підрозділів), функціонування якої ґрунтується на комерціалізації науково-технічної діяльності, підтримці малих науково-дослідних і дослідно-конструкторських підприємств [6, с. 73; 7, с. 81].

На практиці технопарки сприяють розвитку та впровадженню інновацій, скорочують залежність від високотехнологічного імпорту, забезпечують розвиток виробництва конкурентоздатної продукції, створюють нові робочі місця, надають вченим і висококваліфікованим спеціалістам можливість для реалізації їх власного інтелектуального потенціалу. Завдяки ним утворюється велика кількість нових малих і середніх венчурних підприємств за рахунок надання останнім виробничих та офісних приміщень, використання переваг системи колективних послуг, забезпечення зв'язку з місцевими університетами або науковими центрами, а також з фінансовим колом.

Технопарки є зонами економічної активності, які поєднують потенціал університетів, науково-дослідних структур, промислових підприємств та суб'єктів інноваційної інфраструктури регіонального, загальнодержавного та міжнародного рівнів. Науково-технічні парки є своєрідною територіальною зоною високих технологій. Вони все частіше стають не лише національними чи регіональними науково-технічними центрами створення та впровадження новітніх розробок, а й центрами міжнародного співробітництва, потужними генераторами нових технологій, що забезпечують високий (у 3 – 10 разів вищий, ніж у переробній промисловості) рівень прибутковості вкладених ресурсів. Як свідчить світовий досвід, технопарки мають низку переваг у сприянні інноваційній діяльності завдяки швидкому трансферу нових розробок у промисловість, скороченню терміну впровадженнь нововведень, створенню сприятливих умов для нових видів бізнесу [5, с. 14].

Ініціаторами утворення парків є університети, які залучають до участі промислові підприємства. Вони надають в оренду зацікавленим промисловим компаніям або знову організованим суб'єктам підприємницької діяльності (венчурним компаніям) приміщення, лабораторне обладнання, послуги для проведення розробок, іспитів і доведення новацій до стадії технологічного прототипу.

Технологічні парки створюються з метою розробки високотехнологічних наукоємних продуктів, орієнтованих на реалізацію державних і регіональних науково-технологічних пріоритетів ².

Основними завданнями технопарку є:

- ✦ прискорення процесу передачі результатів фундаментальних і прикладних досліджень у сферу науково-технологічних розробок і безпосередньо до виробництва;
- ✦ сприяння розвитку в регіонах інноваційного (венчурного) підприємництва, формування ефективно діючих інноваційних зон;
- ✦ впровадження державної політики сприяння експорту наукової продукції та інтеграції країни у світову економічну систему;

- ✦ задоволення потреб споживачів у високотехнологічній продукції масового попиту [5, с. 13 – 14].

Концентруючи наукові, виробничі та фінансові ресурси технопарки забезпечують відтворення повного життєвого циклу інновацій: дослідження – розробка – впровадження – масовий промисловий випуск наукоємної високотехнологічної конкурентоспроможної на світових ринках продукції.

Діяльність технопарків фінансується за рахунок коштів підприємств, що функціонують у його складі; державних і регіональних субсидій; банківських кредитів; коштів засновників парку; спонсорської допомоги та ін. Особливу роль в економічному механізмі технопарку відіграє венчурний капітал. Ці кошти використовуються для фінансування наукомісткого бізнесу – наукових парків, що характеризуються невизначеністю комерційного успіху [8, с. 23].

Варто зазначити, що у світовому масштабі політика організації парків набула великого розмаху³. Це обумовлено цілою низкою причин: вичерпанням ресурсів розвитку промисловості, особливо обробної; потребою у створенні технологій, які визначають розвиток наукоємних галузей виробництва та економічний імідж країни на перспективу; необхідністю об'єднання етапів проведення наукових розробок та їх промислового використання у єдиний процес; забезпеченням стабільного розвитку сектора венчурного наукоємного бізнесу; реорганізацією системи освіти і наблизенням її до потреб розвитку сучасної інноваційної економіки [5, с. 15].

В Україні доцільність створення технопарків полягає в тому, що: а) вони є ефективною формою зближення науки і виробництва, яка суттєво скорочує тривалість циклу «дослідження – розробка – виробництво»; б) у них зосереджуються висококваліфіковані вчені різних спеціальностей, що полегшує налагодження міжгалузевих досліджень; в) завдяки ним формується сприятливе середовище для виникнення нових наукомістких виробництв; г) в їх межах використовується найдосконаліша форма фінансового капіталу – венчурний капітал [8, с. 53].

Даний аспект є особливо важливим, оскільки традиційне фінансування НДДКР неспроможне компенсувати той великий комерційний ризик, з яким зазвичай пов'язані масштабні науково-дослідні проекти. Крім

² Стратегічними напрямками інноваційної діяльності в Україні на 2003 – 2013 рр. визначено: модернізацію електростанцій, нові та відновлювальні джерела енергії, новітні ресурсозберігаючі технології; машинобудування та приладобудування як основу високотехнологічного оновлення всіх галузей виробництва, розвиток високоякісної металургії; нанотехнології, мікроелектроніку інформаційні технології, телекомунікації; вдосконалення хімічних технологій, нових матеріалів, розвиток біотехнологій; високотехнологічний розвиток сільського господарства і переробної промисловості; транспортні системи: будівництво і реконструкцію; оздоровлення людини та охорону навколишнього середовища; розвиток інноваційної культури суспільства [7].

³ Зараз у світі створено і функціонує понад 600 таких інфраструктурних формувань, у тому числі у США 140, в Європі 260, у Китаї 130 [5, 15].

того, сучасні організаційні форми венчурного фінансування, окрім власне фінансово-кредитних операцій, надають консультаційні послуги, створюють банки інформації, мають спеціалістів по управлінню, маркетингу, перетворюючись на потужні інтелектуальні центри. Таким чином, інноваційні венчурні фонди не тільки вирішують питання фінансування наукових досліджень і розробок в повному обсязі, а й створюють сприятливе середовище для широкого тиражування нововведень.

Однак, як свідчить досвід передових країн світу, забезпечити можливості успішної комерціалізації науки можливо лише за умов прямої участі держави, покликаній запровадити дієвий механізм законодавчої та організаційно-економічної підтримки інноваційної діяльності. Саме тому в Україні 23.01.1996 р. було підписано Розпорядження Президента стосовно «Питання створення технопарків та інноваційних структур інших типів», яке законодавчо визначило можливість утворення технологічних парків.

Перші технопарки «Інститут електрозварювання ім. Є.О. Патона» та «Інститут монокристалів» були створені в липні 2000 р. Згодом з'явилися: «Вуглемаш» (2001 р.), «Інститут технічної теплофізики» (2002 р.), «Укрінфотех» (2002 р.), «Київська політехніка» та «Інтелектуальні інформаційні технології» (2003 р.), «Агро-технопарк» (2007 р.), «Текстиль» (2007 р.), «Еко-Україна» (2010 р.) та інші. Станом на вересень 2010 р. в Україні зареєстровано 12 технопарків (ще 4 проходять процедуру реєстрації), але з них дійсно працюють лише 9 [10].

На початок 2010 р.⁴ національними технопарками реалізується 17 проектів, що мають чинні свідоцтва. З них 5 проектів зареєстровані технопарком «Київська політехніка», по 3 проекти виконуються в межах «Інституту монокристалів» та «Напівпровідникові технології і матеріали, оптоелектроніка та сенсорна техніка», решта технопарків («Яворів», «Інтелектуальні інформаційні технології», «Текстиль», «Інститут технічної теплофізики», «Інститут електрозварювання ім. Є. О. Патона», «Вуглемаш») працює над одним проектом.

Діяльність українських технопарків спрямована на впровадження досягнень у галузі паливно-енергетичного комплексу, металургії, теплоенергетики, промислової екології, інформаційних та телекомунікаційних технологій, програмного забезпечення. Але більше 70% усіх проектів технологічних парків виконується підприємствами трьох великих промислових мегаполісів – Києва, Харкова та Донецька. Це створює регіональну диспропорційність у розвитку інноваційної діяльності.

Впродовж 2000 – 2009 рр. у результаті виконання інвестиційних та інноваційних проектів (а їх кількість за означений період становила 116 проектів) технопарками України було реалізовано інноваційної продукції на загальну суму 12,17 млрд грн (у т. ч. 1,7 млрд грн складав експорт вітчизняної інноваційної продукції).

⁴ Дані про діяльність технопаркових структур в Україні за 2010 – 2012 рр. на офіційному сайті Державного агентства з питань науки, інновацій, інформації (як і на інших електронних носіях) відсутні.

Проте динаміка змін даного показника не завжди мала тенденцію до зростання. Так, якщо в період з 2000 по 2007 рр. обсяг реалізації інноваційної продукції стрімко зростав (за сім років більш, ніж в 14 разів: з 176974,9 тис. грн до 2557168,3 тис. грн), то в 2008 р. даний показник впав на 67% (відносно 2007 р.) і був трохи вищим за своє значення, досягнуте в 2002 р. (отже, в 2008 р. він становив 851511,0 тис. грн проти 617877,9 тис. грн у 2002 р.). У наступному періоді збереглася тенденція до зниження обсягу реалізації інноваційної продукції, створеної технопарками України. У 2009 р. він складав 341717,1 тис. грн. Таким чином, за дворічний період (з 2008 р. по 2009 р.) показник зменшився на 87% відносно 2007 р. [11].

Падіння обсягів реалізації інноваційної продукції, створеної технопарками, призвело до зниження їх експорту, яке почалося у 2005 р. У 2009 р. обсяг інноваційної продукції, реалізованої на зовнішньому ринку, знизився до рівня 2000 р.

Загальна сума сукупних витрат, пов'язаних з реалізацією проектів технопарків, за період 2000 – 2009 рр. становила 11329,9 млн грн, а характер їх змін впродовж досліджуваного періоду мав аналогічну до доходів тенденцію. Так, протягом 2000 – 2006 рр. загальні витрати парків зростали з 243,7 млн грн у 2000 р. до 2187,4 млн грн у 2006 р., але з 2007 р. вони почали помітно скорочуватися і у 2009 р. були меншими за своє значення, зафіксоване у 2002 р. і складала лише 442 млн грн.

Як наслідок, зниження загальних витрат технопарків, а в їх складі витрат, пов'язаних із здійсненням НДДКР, призвело до падіння їх інноваційної активності. У результаті протягом 2005 – 2007 рр. не було зареєстровано жодного проекту, а їх кількість у 2010 р. майже у 6 разів була меншою за аналогічний показник 2003 р.

Така негативна динаміка змін розглянутих вище показників за останні три роки досліджуваного періоду обумовлена, у першу чергу, припиненням прямої державної підтримки технологічних парків. Незважаючи на те, що у більшості провідних країн світу основну частину фінансування наукових і технологічних парків здійснює держава (у Франції вона складає 50%, в Японії – майже 90%), в Україні на суму коштів, одержаних з державного бюджету, припадає трохи більше 1% від загальної розміру інвестиційних вкладень в їх діяльність⁵.

З огляду на це, практично єдиною державною формою підтримки вітчизняних технопаркових структур залишається спеціальний режим інноваційної діяльності, у межах дії якого державою мають надаватися цільові субсидії у вигляді: а) звільнення від ввізного мита експортованого устаткування та матеріалів, що не виробляються в Україні; б) пільгового оподаткування прибутку, одержаного від реалізації проектів технологічних парків; в) податкового векселя на суми податкового зобов'язання при імпорті нового устаткування.

Згідно з українським законодавством зазначені суми податків технологічні парки не перераховують до

⁵ Розраховано за даними, опублікованими на офіційному сайті Міністерства освіти і науки України [11].

бюджету, а зараховують на свої спеціальні рахунки для подальшого їх використання на свій розвиток.

Так, у рамках дії спеціального режиму діяльності технологічних парків протягом 2008 р. та 2009 р. на їх спеціальні рахунки було перераховано коштів на суму 1440,8 тис. грн і 1070,0 тис. грн відповідно, тоді як ще в 2007 р. їх обсяг був більшим у 20 разів і становив 30,0 млн грн [11].

Аналогічна ситуація склалася і з податковими пільгами. Якщо у 2007 р. технопарками було отримано пільг в розмірі 22,3 млн грн, то вже в 2008 – 2009 рр. їх обсяг скоротився до 3,3 млн грн і 1,9 млн грн відповідно.

Різке падіння даних показників було обумовлене скасуванням основних видів непрямой державної підтримки технологічних парків, недотриманням чинного законодавства, частими його змінами [12, с. 22 – 23]. Наслідком цього стали: порушення виконання затверджених бізнес-планів інноваційних проектів; унеможливлення вчасної оплати за придбане устаткування, виконані науково-дослідні та проектні роботи; втрата довіри з боку зарубіжних і вітчизняних інвесторів, а також порушення інтересів суб'єктів підприємницької діяльності.

ВИСНОВКИ

Аналіз вітчизняного і зарубіжного досвіду доводить, що в умовах глобалізації світової економічної системи, пошуку нових, більш ефективних методів і форм господарювання підвищується роль науково-технологічних парків. Такі інфраструктурні утворення забезпечують зближення матеріально-технологічної бази промислового виробництва з інтелектуальним потенціалом країни і формують максимально комфортні умови для активізації інноваційної діяльності.

Оскільки основну роль у формуванні відповідного інституціонального середовища має відігравати держава, саме вона зобов'язана:

- ✦ забезпечити збереження та розвиток наявної науково-виробничої інфраструктури, сприяти освоєнню новітніх технологій та організації виробництва наукоємної конкурентоспроможної продукції;
- ✦ активізувати інтелектуальні, інформаційні, матеріально-технічні та фінансові ресурси для розвитку науково-технічного потенціалу регіонів і створення нових робочих місць;
- ✦ стати надійним партнером для технопаркових структур: усунути суперечності в нормативно-правовій базі, не вживати заходів щодо скасування або припинення законодавчих норм, що стосуються надання пільг суб'єктам інноваційної діяльності; розширити спектр прямих і непрямих методів державної підтримки розвитку інноваційної інфраструктури;
- ✦ розробити дієві механізми державного стимулювання залучення коштів господарюючих суб'єктів до фінансування наукових розробок і досліджень;
- ✦ започаткувати роботу з формування механізму венчурного фінансування як одного з основних

економічних інструментів, що не один десяток років успішно забезпечує інноваційний розвиток провідних країн світу; створити венчурний фонд інноваційної діяльності, здатний забезпечити широке залучення інвестицій в економіку країни та їх вкладення у інноваційні проекти (у т. ч. здійснювані технопарковими структурами);

- ✦ забезпечити сталу бюджетну підтримку інноваційної діяльності технологічних і наукових парків;
- ✦ сприяти впровадженню ефективних місцевих програм, які стосуються ресурсо-, енергозбереження, захисту навколишнього середовища;
- ✦ розробити ефективні умови залучення інвестиційних джерел, необхідних для реалізації перспективних інноваційних проектів технопаркових структур, забезпечити фінансування некомерційної фази науково-технічної діяльності;
- ✦ сприяти розвитку інноваційного та венчурного бізнесу;
- ✦ розширювати експортний потенціал країни та регіону.

Здійснення послідовних і виважених державних заходів у напрямку створення й розвитку ефективної інноваційної інфраструктури дозволить активізувати процес розроблення і впровадження нових прогресивних технологій, посилити вплив реалізації наукоємної продукції на соціально-економічний розвиток держави, сприяти поглибленню інтеграції України в загальноєвропейський науково-технологічний простір. ■

ЛІТЕРАТУРА

1. Про інноваційну діяльність: Закон України від 04.07.2002 №40 (зі змінами) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.zakon.rada.gov.ua>
2. **Тульчинська С. О.** Розвиток технополісів і наукових парків у контексті формування інноваційної економіки / С. О. Тульчинська // Держава та регіони. Серія: Економіка та підприємство. – 2010. – № 2. – С. 202 – 205.
3. **Антонюк Л. Л.** Інновації: теорія, механізм розробки та комерціалізації : монографія / Л. Л. Антонюк, А. М. Поручник, В. С. Савчук. – К. : КНЕУ, 2003. – 394 с.
4. Інтелектуально-інноваційний розвиток регіону в контексті євроінтеграції / НАН України / Інститут регіональних досліджень ; наук. ред. Л. К. Семів. – Львів, 2009. – 483 с.
5. **Тульчинська С. О.** Роль науково-технологічних парків у розвитку інноваційних процесів / С. О. Тульчинська, Р. В. Тульчинський, М. О. Змієнко // Проблеми науки. – 2008. – № 10. – С. 13 – 17.
6. **Фіяксель Э. А.** Технопарки как элемент инновационной экономики / Э. А. Фіяксель, Н. Н. Бутрюмова // Инновации. – 2009. – № 1. – С. 73 – 77.
7. Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні : Закон України від 16.01.2003 р. № 433-IV // Голос України. – 2003. – № 28.
8. **Поручник А. М.** Венчурний капітал: зарубіжний досвід та проблеми становлення в Україні: монографія / А. М. Поручник, Л. Л. Антонюк. – К. : КНЕУ, 2000. – 172 с.
9. Управління венчурним фінансуванням підприємств : монографія / Т. В. Калінеску, О. М. Антіпов, В. О. Корецька-Гармаш. – Луганськ : Вид-во СНУ ім. В. Даля, 2009. – 276 с.

10. Офіційні дані Державного агентства з питань науки, інновацій та інформатизації України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.dknii.gov.ua

11. Розвиток інноваційної сфери України у 2006 р. та визначення завдань на 2007 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.mon.gov.ua

12. Покотилова В. І. Технологічні парки України: стан, проблеми, перспективи розвитку / В. І. Покотилова // Інвестиції: практика та досвід. – 2009. – № 19. – С. 21 – 23.

REFERENCES

Antoniuk, L. L., Poruchnyk, A. M., and Savchuk, V. S. *Innovatsii: teoriia, mekhanizm rozrobky ta komertsializatsii* [Innovation: theory, mechanism of development and commercialization.]. Kyiv: KNEU, 2003.

Fiaksel, E. A., and Butriumova, N. N. "Tekhnoparki kak element innovatsionnoy ekonomiki" [Technology parks as part of an innovative economy]. *Innovatsii*, no. 1 (2009): 73-77.

Intelektualno-innovatsiinyi rozvytok rehionu v konteksti ievrointehratsii [Intellectual and innovative development of the region in the context of European integration]. Lviv: NAN Ukrainy, Instytut rehionalnykh doslidzhen, 2009.

Kalinesku, T. V., Antipov, O. M., and Koretska-Harmash, V. O. *Upravlinnia venchurnym finansuvanniam pidpriemstv* [Office of venture financing companies.]. Luhansk: Vyd-vo SNU im. V. Dalia, 2009.

[Legal Act of Ukraine] (2002). <http://www.zakon.rada.gov.ua>

[Legal Act of Ukraine] (2003).

"Ofitsiini dani Derzhavnoho ahentstva z pytan nauky, innovatsii ta informatyzatsii Ukrainy" [The official data of the State Agency on Science, Innovations and Informatization of Ukraine]. www.dknii.gov.ua

Poruchnyk, A. M., and Antoniuk, L. L. *Venchurnyi kapital: zarubizhnyi dosvid ta problemy stanovlennia v Ukraini* [Venture Capital: International Experience and Problems of Development in Ukraine.]. Kyiv: KNEU, 2000.

Pokotylova, V. I. "Tekhnolohichni parky Ukrainy: stan, problemy, perspektyvy rozvytku" [Technological Parks of Ukraine: state, problems and prospects]. *Investytsii: praktyka ta dosvid*, no. 19 (2009): 21-23.

"Rozvytok innovatsiinoi sfery Ukrainy u 2006 r. ta vyznachennia zavdan na 2007 r." [Development of innovative sphere in Ukraine in 2006 and set objectives for 2007]. www.mon.gov.ua

Tulchynska, S. O. "Rozvytok tekhnopolisiv ta naukovykh parkiv u konteksti formuvannia innovatsiinoi ekonomiky" [The development of techno and science parks in the context of an innovative economy.]. *Derzhava ta rehiony*, no. 2 (2010): 202-205.

Tulchynska, S. O., Tulchynskiy, R. V., and Zmiienko, M. O. "Rol naukovo-tekhnologichnykh parkiv u rozvytku innovatsiinykh protsesiv" [The role of science and technology parks in developing innovative processes.]. *Problemy nauky*, no. 10 (2008): 13-17.